

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน โดยทีมสุขภาพ
ตำบลวังไผ่ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

**People Participation in Diabetes Mellitus Screening of Wangpai Subdistrict Health Team
in Mueang District, Chumphon Province**

จีรพร วุฒิไกร

Jeeraporn Vuttipok

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Science Thesis in Public Health

Phetchaburi Rajabhat University

2555

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน โดยทีมสุขภาพ ตำบลวังไผ่
อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร
ผู้วิจัย นางจิรพร วุฒิโกก
สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....ประธานกรรมการ
(ดร.ศรีงามลักษณ์ คำทอง)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.บุญสนอง ช่วยแก้ว)

.....กรรมการ
(ดร.ศรีงามลักษณ์ คำทอง)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.ชัชช กิ่งนอบล)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาโรช เผือกบัวขาว)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัต กิ่งนงาม)

บัณฑิตศึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ศูนย์จัดการศึกษานอกสถานที่ตั้ง

ชื่อวิทยานิพนธ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน โดยทีมสุขภาพ ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร ผู้วิจัย นางจิรพร วุฒิโกก สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ พ.ศ. 2555 อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ศรีงามลักษณ์ คำทอง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน เจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรค เจตคติต่อทีมสุขภาพ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน 2) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน โดยทีมสุขภาพ และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน เจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรค เจตคติต่อทีมสุขภาพ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน โดยทีมสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนอายุ 35 ปีขึ้นไป ในตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำนวน 297 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีความรู้เรื่องโรคเบาหวาน เจตคติต่อการคัดกรอง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเจตคติต่อทีมสุขภาพอยู่ในระดับมาก
2. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรม
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล ด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการไปรับการตรวจคัดกรองโรคเบาหวานของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน เจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรค เจตคติต่อทีมสุขภาพ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน โดยทีมสุขภาพ โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อค้นพบจากการวิจัย คือ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในเรื่องการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน จะต้องคำนึงถึงการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องรวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ซึ่งอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นผู้ที่ทำหน้าที่นี้ได้ดีที่สุดเพราะเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนและเป็นผู้นำด้านสุขภาพในชุมชน ส่วนหน่วยบริการของรัฐต้องมีการพัฒนาศักยภาพของทีมสุขภาพในด้านการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

Thesis Title: People Participation in Diabetes Mellitus Screening of Wangpai Subdistrict Health Team in Mueang District, Chumphon Province **Researcher:** Mrs. Jeeraporn Vuttipok **Major:** Public Health Science **Year:** 2012 **Advisor:** Dr.Sringamlak Chomthong

Abstract

This research aimed to 1) study the level of people's knowledge on diabetes mellitus, attitude toward the diabetes mellitus screening and health team, and information receiving, 2) investigate the level of people participation in diabetes mellitus screening by health team of Wangpai Subdistrict, and 3) examine the relationship between personal factors, knowledge on diabetes, attitude toward diabetes screening and health team, and information receiving, and the level of people participation in diabetes mellitus screening by health team. The 297 research samples were 35 year-old people over, in Wangpai Subdistrict, Mueang District, Chumphon Province, selected by using the stratified random sampling and simple sampling method. The tool for data collection was the questionnaire. The data were analyzed by using mean, percentage, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings were:

1. The people's knowledge on diabetes and attitude toward the diabetes screening and information receiving were at a moderate level, and health team were at a higher level as a whole.
2. The people participate in diabetes screening as a whole were at a moderate level. Three aspects of participation were, participation in receiving benefits, participation in decision making, participation in evaluation, and participation in working.
3. There was relationship with statistical significance at 0.05 level between personal factor in the aspect of occupation and the people participation in diabetes screening, and there was positive relationship at a moderate level with statistical significance at 0.05 level between knowledge on diabetes, attitude toward diabetes screening and health team, and information receiving and the people participation in diabetes screening by health team.

The research found that creating people participation on diabetes screening, the attention had to be paid to provision of knowledge, creation of understanding, and perception on benefits from participation in every stage, and that village health volunteers were the best personnel to do this duty because they were close to people. For the governmental service unit, the health teams' potential in service provision had to be continuously developed.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีจาก ดร.ศรีงามลักษณ์ คำทอง ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งคอยแนะนำแก้ไขปรับปรุงในการจัดทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณ ดร.บุญสนอง ช่วยแก้ว ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และดร.ชลัช กลิ่นอุบล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ทนตแพทย์หญิงนภาพรณ พานิช ร้อยตำรวจตรีหญิงกุสุมา สุวรรณบุรณ์ นายวิชาญ ไชยแขวง นายพัตชัย วิเศษสมบัติ และนางอารมณห์ เฟื่องฟู ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณยิ่ง

ขอขอบพระคุณ นางมาลัย กลายสุวรรณ นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดชุมพร ที่ให้คำแนะนำและเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในทำการวิทยานิพนธ์ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยตำบลวังไผ่และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลวังไผ่ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อคุณบิดา มารดา ครอบครัว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่มีอาจะบุญนามได้ทั้งหมด ที่กรุณาให้กำลังใจช่วยเหลือและให้การส่งเสริมสนับสนุนด้วยดีตลอดมา จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

จิรพร วุฒิโภก

กันยายน 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน.....	9
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตรวจคัดกรอง.....	18
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน.....	22
แนวคิดเกี่ยวกับทีมสุขภาพ.....	42
ข้อมูลพื้นฐานตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
สรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือในการวิจัย.....	51
ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	52

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิจัย.....	56
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	57
ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน เจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรค เจตคติต่อ ทีมสุขภาพ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัด ชุมพร.....	59
ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชน ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.....	65
ตอนที่ 4 ปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรอง โรคเบาหวานโดยทีมสุขภาพ ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.....	70
ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน เจตคติต่อการตรวจ คัดกรองโรค เจตคติต่อทีมสุขภาพ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กับการมี ส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวานโดยทีมสุขภาพ ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.....	71
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
การอภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	84
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	85
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	92
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	101
ประวัติผู้วิจัย.....	110

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	การเปรียบเทียบความแตกต่างของโรคเบาหวานประเภทที่ 1 และประเภทที่ 2.....	10
2.2	ค่าของกลูโคสในการตรวจหาน้ำตาลในเลือด.....	20
2.3	ค่ากลูโคสในเลือดแต่ละช่วงเวลา.....	21
3.1	สัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายหมู่บ้าน.....	51
3.2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน.....	53
4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	57
4.2	จำนวนและร้อยละของความรู้เรื่องโรคเบาหวานของกลุ่มตัวอย่าง ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.....	59
4.3	จำนวน ร้อยละ และระดับคะแนนความรู้เรื่องโรคเบาหวาน ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร จำแนกโดยรวม.....	60
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อการคัดกรองโรคเบาหวาน ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.....	61
4.5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับเจตคติต่อทีมสุขภาพที่ออกให้บริการตรวจคัดกรองโรคเบาหวาน ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.....	63
4.6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตำบลวังไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.....	64
4.7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน.....	65
4.8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	66
4.9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน.....	67
4.10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์.....	68
4.11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	69

4.12	ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวานของประชาชน	70
4.13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน เจตคติต่อการตรวจคัดกรองโรค เจตคติต่อทีมสุขภาพ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจคัดกรองโรคเบาหวานโดยทีมสุขภาพตำบลวังไผ่ อำเภอเมืองจังหวัดชุมพร.....	71

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7